

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

27. De Episcoporum nomine, ordine, & dignitate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

quæ per electionem factam à Collegio Monachorum conferuntur, nutu Abbatis nequaquam reuocantur, quia non sunt ab eo simpliciter collata. Si item beneficium regulare curam animarum erga populum, siue plebem habeat, non est ad nutum Abbatis reuocabile, quia eo ipso, quo habet curam animarum, beneficiarius consensus & auctoritate Episcopi constituitur, cuius est curam animarum committere, & Ecclesijs curam animarum habentibus idoneos ministros præficere, 16. q. 1. c. de Monachis. Præterea si beneficium regulare sit Monacho à Romano Pontifice collatum, vel confirmatum, non potest ad nutum Abbatis reuocari, c. Cum inter, de elect. cap. Porreita, de confirmat. vit. vel inutil.

Decimo sexto quaeritur, An inter beneficia secularia sint aliqua Manualia? Respondeo pauca admodum esse Manualia: neque enim ad nutum conferentium reuocari queunt. Aliqua tamen solent esse Capellanæ, & alia quædam simplicia beneficia minoræ, quæ ad nutum conferentis reuocantur, ac propterea Manualia merito dicuntur, immo alicubi Parochiales Ecclesiæ ad nutum Episcopi auferuntur, vt apud Hispanos in diocesi Cordubensi.

CAP. XXVII

De Episcoporum nomine, ordine, & dignitate.

Hætenus de iis Clericis tractauimus, in quos beneficia inferiora conferuntur: reliquum est, vt nunc de iis patere agam, qui sunt in maioribus beneficijs & dignitatibus constituti: ac primum de Episcopis.

Quæritur primo, Quænam sit Episcopi nominis Etymologia? Sciendum est, hoc nomen Episcopi esse Græcum, & apud Ethnicos veteres fuisse nomen magistratus cuius erat panis, & cæterarum rerum ad cibum & victum pertinentium curam habere, vt colligitur ex *Munerum 2. ff. de muneribus, & honoribus, §. Itemarebois*, vbi dicitur: *Item Episcopi qui præsumunt panem, & cæteris venalibus, que ciuicium populis quotidianum victum suggerunt, personalibus muneribus funguntur*. Vnde Cicero ad *Atticum* scribit: *Vult me Pompeius esse, quem tota hac maritima ora habeat inuicem*, id est, speculatorem, & custodem. Translatum igitur est nomen à profano ciuili Magistratu, ad sacros Ecclesiæ Præsules & Antistes, quod illorum præcipuum munus sit gregis sibi commissi mores & vitam explorare & inspicere. Episcopus igitur Græce dictus est, qui Latine dicitur, speculator. c. Clericus d. 21. vel Superintendens cap. *Qui Episcopatum*. 8. q. 1. Episcopus enim Ecclesiæ præfectus mores & vitam eorum, qui sunt ipsius curæ concrediti, speculatur, ac perspicit.

Quæres, An solus Episcopus nomine Diocesani intelligatur, cum in iure communi dicitur Diocesanus? Et, An soli Episcopi intelligantur, cum in iure nominantur Ordinarij locorum. Respondeo *sum Glossam in Clem. 1. de Vita. & honest. Cleric.* solum Episcopum intelligi. At vero Ordinarij locorum, etiam dicuntur alij Prælati Episcopo inferiores. *Glossa in c. Ordinarij, de offi. ord. in 6.* Quæres etiam, Quibus nominibus soliti fuerint Episcopi nuncupari? Respondeo, in c. 1. de sacra unitione. §. *Ter fronte*, vocari summos sacerdotes, c. vlt. 3. q. 1. c. *Videntes*, 12. q. 1. c. *Legum* 4. q. 2. Et Nicolaus *in c. Pontifices* 7. q. Et *Isidor. c. 1. d. 21.* vocat Episcopos, Pontifices. sic etiam vocantur in c. *Messana de elect.* Immo *Isid. eo capite* vocat eos maximos pontifices, hoc est, maximos sacerdotum: & dicit eos Pontificatus apicem habere in c. *Venerabilis de præb.* Episcopatus appellatur culmen dignitatum olim Episcopus dici solebat Papa, hoc est, Pater patrum, sic *S. Hieron. in epist. ad S. Augustinum*, rex aut quater vocat eum sanctum & venerabilem Papam; & *Alipiu* appellat Papam. Idem in *Epistola ad Chromatium Aquileiensem Episcopum*, vocat eum venerabilem Papam. Sed sciendum est, nunc excellentia, dignitatis & potestatis causa,

solum Roman. Pontificem Christi Vicarium, & summum in Ecclesia Pastorem merito vocari Papam, qui est omnium patrum, hoc est, Episcoporum, Archiepiscoporum, Primatum & Patriarcharum pater. Eadè ratione dicitur, summus aut maximus Pontifex, qui est omnium Pontificum, hoc est, Episcoporum primus, & maximus, vt *infra latius ostendam*.

Episcopus itidem dicitur. *Illustris. Bartolus in l. omnes populi, q. 4. ff. de iust. & iure*: quamuis *Baldus in l. Ad similitudinem. C. de Episc. & Cleric.* ait, Episcopum esse similem illustri personæ, non tamen esse illustrem, Cardinalem vero illustrem esse. Dicitur etiam Episcopus persona egregia, ad quem, si testis esse velit, mitti debet instrumentum, vt domi suæ testimonium reddat, si vel. *Glossa in l. Ad egregios ff. De iureiur.* Anima duertendum quoque est in Conc. Aphricano c. 26. vt habetur in c. *Prima, d. 99.* constitutum esse in hunc modum: *Prima sedis Episcopos non appellatur Princeps sacerdotum, vel summus Sacerdos, aut aliquid huiusmodi, sed tantum Prima Sedis Episcopus*. Sancti illi Patres nomen honorificum, modestæ causa recusabant, nihil tamen contra auctoritatem summi Pontificis Romani statuerunt: solum Canonem ediderunt de Episcopis, qui erant per Africam constituti.

Secundo quaeritur, An Episcopus sit tantum muneris, officij & functionis nomen, an vero etiam dignitatis & potestatis? Nostræ tempestatis Hæretici, contendunt Episcopi nomen, solum esse functionis, muneris & officij, non potestatis. At illi profecto ex nominis Etymologia falluntur: quoniam etiam nomen significet eum, qui speculatur, ac perspicit: attamen sumptum etiam est ad significandam dignitatem, auctoritatem & potestatem, quæ est in Episcopo, vt statim dicemus, magna, & multiplex.

Obijcies, *B. Augustinum, vt habetur in c. Qui Episcopatum*, 8. q. 1. dicentem: *Episcopi nomen, est operis, non honoris, Græcum est enim, atque inde ductum vocabulum, quod ille, qui præficitur illis, quibus præficitur, superintendit, curam illorum scilicet gerens*. Respondeo, hoc dixisse *S. Augustinum*, vt nominis Etymologiam designaret, non potestatem, est enim vocabulum deactum ab officio & cura: sed potestatis est nomen.

Tertio quaeritur, An Episcopatus sit Ordo à cæteris septem ordinibus Ecclesiasticis distinctus. Hanc quaestionem nos, cum de sacramento Ordinis tractabimus, commodius dilucemus. In præsentia dixisse satis; de hac re duas esse sententias, quarum vna affirmat, altera negat. *Albertus, & Thom. Bonauentura, Richard. Scotus, Durandus, Paludanus in Quarto distinct. 24. Summistæ, Angelus, Rosella, Siluester, Tabienus, Antoninus, Armilla* secundam opinionem sequuntur. *Alfidioren. vero lib. 4. tract. 8. cap. 1. Supplementum in dist. 24. q. 1. ar. 3. dub. 9.* & quidam alij primam amplectuntur sententiam: vt etiam *Almainus 4. dist. 24. q. 1. Palaeus eod. lib. & dist. Dist. 2. Medina de continentia Saeror. homin. c. 16. Sotus de Inst. Saeror. tra. de ord. lect. 2. & 4. Nauar. in Man. c. 22. nu. 18.* vbi dicit esse opinionem omnium Pontificij iuris interpretum: eamque probabilem esse dicunt *Sotus, Durandus & Palu.* Certe, Ordo aut nomen est officij, gradus, dignitatis, administrationis, & potestatis in conferendo Sacramento: Aut est nomen potestatis in Eucharistia consecranda & offerenda. Si primo modo sumatur Episcopus, alium ordinem habet atque sacerdos, eum in superiori & eminentiori gradu sit, dignitate officio & potestate constitutus: aliqua uero sacramenta potest Episcopus administrare & conferre, quæ presbyter non potest: vt inferius ostendam. At si posteriore modo accipitur, verius est, quod veteres Theologi, ac plerique iuniores senserunt *Sotus in 4. dist. 24. q. 2. & 3. Ledesma in 4. par. q. 36.* Episcopum non habere ordinem distinctum. Etenim cum consecratur Episcopus, datur ei altior & superior dignitas, facultas & potestas ordinis, quæ duo sacramenta, scilicet confirmationis & ordinis, tanquam legitimus & ordinarius minister conferet: sed non datur ei superior potestas in Eucharistia preparanda administranda, consecranda, & offerenda prouisus & mortuis. Theologi ordinem vocant,

vt est nomen potestatis in Eucharistia: iuris Canonici Doctores ordinem latius accipiunt, vt est nomen potestatis in sacramentis conferendis. Ceterum contra Theologos obicitur nonnulla Canonici iuris interpretes. Primum quia in Episcopo est duplex potestas, Ordinis, & Iurisdictionis, siue administrationis, quae possunt à se inuicem separari: nam in Episcopo electo & confirmato, sed qui consecratus non sit, est potestas iurisdictionis, non ordinis Episcopalis: & in Episcopo consecrato, sed interdicto, excommunicato, vel legitima auctoritate ab Episcopatu deiecto, vel amoto, & in eo, qui Episcopatu sese legitime abducit, est potestas ordinis, non iurisdictionis: ergo Episcopatus est ordo à sacerdotio distinctus. Secundum: Episcopus aliquando est suspensus à beneficio, aliquando ab ordine Episcopali. Tertium: sicut Sacerdotes & Diaconi consecrantur, & per consecrationem accipiunt ordinis potestatem: sic Episcopi consecrantur, & per consecrationem accipiunt potestatem ordinis, quam Presbyteri non habent. Quartum quia *Glossa in c. Cleros. d. 21. c. annuum. d. ff. 32. c. ep. Diaconos. d. ff. 93. cap. Cum in praeterito. d. ff. 84.* multis rationibus ex iure Canonico sumptis probat Episcopatum, esse ordinem distinctum, non solum iurisdictione & administratione, vt differt Archiepiscopus ab Episcopo, sed etiam ordinis potestate, vt differt Presbyter à Diacono, quoniam diuersa consecratione consecratur Episcopus. Quintum, quia non est maior ratio, cur diaconatus, aut Subdiaconatus sit ordo quam Episcopatus, Respondeo, haec omnia solum probare Episcopatum ordinem esse, quatenus nomen ordinis significat gradum habentem potestatem conferendi Sacramenta. Nam Episcopus, vt dixi, duo Sacramenta conferre potest scilicet Confirmationis & Ordinis: quae Presbyter non potest, & hoc modo Canones & iura ordinem accipiunt, & hanc potestatem appellant potestatem ordinis, quae Episcopi per consecrationem accipiunt. At Theologi ordinem vocant, vt est nomen potestatis ad Eucharistiam consecrandam & offerendam pro viuus & mortuis, vel ad materiam preparandam, vel seruandum in altari Sacerdoti Eucharistiam consecrandi & immolanti. Et hoc modo Episcopatus ordo non est à Sacerdotio distinctus, quāuis Diaconatus & Subdiaconatus sit Ordo.

Non probo, quod ait Hugo. apud *Archidiaconum. c. Diaconos. d. ff. 93. videlicet: Episcopatum ordinem esse nullius dubitatur, nisi cœcus & ordinatus, cum specialis ordinatio in Episcopo habeatur post Sacerdotium.* Sic ille. Certe miror, cur sic contra Theologos Insignem laxauerit. Cœcus ergo ipsius iudicio est S. Thomas, cœcus S. Beneuentura, cœcus Scotus, Richardus, Albertus, qui sentiunt, Episcopatum ordinem non esse. Quare quicquid ille cum ceteris iuris Canonici Doctoribus dixerit, Canones & iura Episcopatum ordinem vocant, quatenus ordo est nomen potestatis conferendi certa Sacramenta, & hoc Theologi nunquam negant. At Episcopatus, ordo non ea ratione, qua ordo significat potestatem Eucharistiam consecrandi vel preparandi ea, quae sunt necessaria in altari ad Eucharistiam conficiendam.

Quarto quaeritur, An in Episcopo per consecrationem imprimatur character à Sacerdotali characterē distinctus Ratio dubitationis est, quia Episcopo datur potestas ordinis distincta à Sacerdotali, ergo in eo character distinctus imprimatur. Profecto, iuxta S. Thomam in 3. d. ff. 24. in Episcopo non imprimatur alius distinctus character: sicut neque Clericis characteres distinguuntur, quocumque potestates, functiones, & munera differant. Nam simplex presbyter duas habet potestates, sanctissimum videlicet Christi Domini nostri corpus consecrandi, & illud pro viuus & mortuis offerendi, & auditis poenitentium confessionibus, eos à peccatis absolvendi: cum tamen S. Thomas, & alij communiter doceant, vnum tantum esse Sacerdotis characterem. Ergo non eo ipso, quo per consecrationem Episcopus nouam accipit potestatem, & dignitatem, nouum characterem susci-

pit. At inquit, Episcopi facultas, est potestas ordinis: item est potestas duo Sacramenta conferendi: denique est potestas, quae deleri non potest, ergo in Episcopo est alius character, si quidem character ordinis nihil aliud est, nisi potestas ordinis ad Sacramenta conferenda, vel aliquid facrum faciendū: quae potestas nunquā deletur: Respondeo, esse quidem potestatem ordinis, & quae nunquam deletur, sed non distinctum ordinis characterem: quia vt dixi, distincte potestates ordinis non semper distinctos characteres consequuntur, vnus & idem character diuersas habet, aliquando ordinis potestates, & munera, & functiones.

Quinto quaeritur, An Episcopus iure diuino altiore superioremque habeat potestatem, quam Sacerdos? Olim & tunc quidem Haeretici, videlicet Lutcrani, & Caluianiani sequuti Io. Wicleffum, & Arrium, docuerunt Episcopum à presbytero in potestate, dignitate, & munere non distingui iure diuino, verum Ecclesiae auctoritate factum esse, vt Episcopi dignitas atque potestas sit maior & superior quam Sacerdotis, quia quaedam munera & officia solum Episcopus reservauit: idque colligere contendunt, tum ex quibusdam S. Pauli Apost. testimoniis, quibus promiscue Presbyteros vocat Episcopos, & e contrario: tum etiam ex nonnullis S. Hieron. locis, vbi docet, sicut habetur in cap. elem. d. 99. olim in Ecclesia eundem fuisse Episcopum & Presbyterum, quamuis duobus nominibus appellatum. Postea vero, vt lites & dissidia tollerentur, esse constitutum, vt vnus Presbyter aliis presbyteris praesideret, qui quidem dicebatur Episcopus, sicut Diaconis multis vnus Diaconus praeficitur exteris maior, dignior & superior, Archidiaconus nominatus: in epist. ad Euagrium, quae est ordo 85. Hierony. sic ait: Cum Apostolus perspicue docens eosdem esse Presbyteros quos Episcopos, quare auctoritatem, audi testimonium: Paulus & Timotheus seruis Christi omnibus sanctis in Christo Iesu, qui sunt Philippis, cum Episcopus & Diaconus vis & aliud exen. plerum: Attendite vobis & curate gregi, in quo vnus spiritus sanctus presit Episcopus, vt regeret Ecclesiam Domini. Et alibi Apostolus ait: Reliquite Creta, vt constituatur Presbyterus per civitates si quis est sine crimine. Oportet etiam Episcopum sine crimine esse. Noli negligere gratiam, quae est in te, quae data est tibi per prophetiam cum impositione manuum Presbyteri. Et Petrus in 1. Epist. cap. 5. Presbyteros in vobis precor presbyter. Et deinde subiungit idem Hieron. Quod vnus Episcopus electus sit, qui ceteris proponeretur, in schismate remedium factum est. Nam & Alexandria à Marco Euangelista vsque ad Heraclam, & Dionysium Episcopus, Presbyteri semper vnus ex se electum in exceliori gradu collocatum, Episcopum nominabant: quomodo si exaruit Imperatorem faciat, aut Diaconum eligant de se, quem indurium nauerint, & Archidiaconum vocent. Quid enim facti, excepta ordinatione, Episcopus, quod Presbyter non faciat? Haec ex Sancto Hieronymo.

Ceterum B. August. in lib. de Haeretic. e. 53. & Epiph. Haeretic. 75. inter Haereticos connumerant sententiam Arrii, assententis Episcopum à presbytero minime dignitate & potestate differre, nec Episcopum olim fuisse presbytero superiorem. & Trident. Synodus Sess. 23. can. 6. & 7. definiit, Episcopum à presbytero diuino iure distingui: & anathemati subiicit oppositū dicentes, vel assententes, eo quod Episcopus ratione potestatis & dignitatis qua fungitur, duo sacramenta, nempe confirmationis & ordinis conferat quae duo presbyter ministrare non potest. Canone 6. Concilium sic ait: Si quis dixerit in Ecclesia Catholica Hierarchiam diuinam ordinatione non esse institutam, qua constat ex Episcopo, & Presbyteris, & ministris, anathema sit. Et can. 7. Si quis dixerit, Episcopos Presbyteris non esse superiores, vel non habere potestatem confirmantis, vel ordinandi, vel eam quam habent illis esse cum Presbyteris communem, anathema sit.

Nec his quidquam aduersantur, quae Haeretici ex S. Paulo Apostolo, aut ex Hieronymo opponunt, superius à nobis iam posita. Nam Apostolorum temporibus, passim presbyteri, qui in ciuitatibus constituebantur, simul etiam erant Episcopi, erant siquidem pauci & rari Ecclesiarum

Præfati, & deo a postoli frequenter populis pastores præficebant utraque potestate prædicos, *vt loco citato Epiphanius testatur*, ac proprierea eos, & presbyteros & Episcopos simul creabant, vt in singulis ciuitatibus præfco offec Ecclesiasticus Præfatus, qui posset omnia Sacramenta conferre, ministros constituere, presbyteros consecrare. Postea vero crescente presbyterorum numero, Ecclesia alios creauit presbyteros, vt sicut erant Episcopi, & presbyteri potestates & functiones distinctæ, sic etiam in his diuicis personæ constituerentur. Et hoc est proculdubio, quod voluit etiam S. Hieronymus indicare, olim vnum & eandem Ecclesiæ ministrum, Episcopi simul & presbyteri potestate & munere functum esse. Postea vero Ecclesiæ more & instituto, Episcopum à presbytero fuisse distinctum: non quidem quod sanctus Hieronymus velit, Episcopi dignitatem & potestatem esse ab ecclesia constitutam (eam enim Christus instituit, cum sit diuina quedam facultas certa quedam sacramenta conferendi, sed hoc tantum vult, olim Episcopi & presbyteri potestates in eandem personam conuenisse; & postea ecclesiam sua auctoritate diuersas personas in his muneribus & potestatibus constituisse. Vel vt aliis placuit, olim episcopi & presbyteri nomen idem erat, ita vt episcopi vocarentur presbyteri: & contra presbyteri dicerentur episcopi: quia episcopi appellantur Græce superintendentes, & presbyteri seniores: quæ duo, & in episcopos & in presbyteros cadunt: aut certe Hieronymus voluit, episcopum à presbytero iurisdictionis potestate, & electionis formula differre ecclesiæ more & instituto, quamuis iure diuino ordinis potestate distinguantur; & non solo ecclesiæ decreto. Ait enim in *Epist. paulo ante producta*, episcopum à presbytero ordinatione differre. Non mihi probatur quorundam sententia asserentium veteres patres eam opinionem tenuisse, quam docuisse sanctus Hieronymus videtur, ita vt senserint episcopum à presbytero minime diuino iure secerni: sic aiunt, *senferunt in epist. ad Ephes. 4. Ambrosius, Chrysostomus, Augustinus, Theodoretus, Primasius, Sedulius, Theophylactus, Oecumenius*. Sed profecto quid illi dicant, S. August. & S. Epiphanius, vt superius monuimus, eam sententiam, vt hæreticam damnauerit. S. Ambrosius autem & S. Chrysostomus aperte episcopum à presbytero distinguunt, solum igitur magni illi patres dicere voluerunt, olim episcopos vocari eisdem quos & presbyteros: aut episcopi & presbyteri potestates eidem impertiri & conferti solitas.

C A P. XV III.

De Episcoporum electione.

Primo queritur, Quot, & quæ sint ad episcoporum creationem necessaria? Respondeo, tria potissimum, scilicet, electionem, confirmationem, consecrationem. Primo eligitur episcopus: electus superioris auctoritate confirmatur, confirmatus, consecratur. Voce vero electionis comprehendimus etiam quamlibet nominationem, qua vel Clericorum Collegium, vel patronus, qualis soler esse Rex, Imperator, vel Princeps, aliquem nominat, designat, & offert Romano Pontifici ad Pastorale & episcopale munus. Nomine vero confirmationis intelligimus non solum superioris actionem, qua aliquem electum & designatum ad episcopatum confirmat, sed etiam actum illum, quo episcopum nominatum, designatum & oblatum à patrono, in episcopali dignitate & munere constituit: vel denique actum, quo sine vlla electione facta à Canonice vel Clericis, & absque vlla etiam nominatione, designatione, & oblatione facta à patrono, Romanus Pontifex alicui episcopatum confert. Huiusmodi enim collatio sic dicta, *vt ait Abbas in c. inter corporalia de translatione*, vi ac potestate sua electionem, nominationem, designationem & oblationem continet: consecratio vero est, qua electus episcopus, & confirmatus deinde ab episcopis vngitur, & consecratur.

Secundo queritur, An episcopatus iura conscientia optari, ac peti queat? S. Tho. 2. 2. q. 185. art. 1. docet nec optari, nec peti posse, nisi duabus ex causis: aut ob manifestam necessitatem imminuentem, qualis merito censetur, cum nullus veller hoc onus assumere, aut nullus repeteretur, ad hoc officium idoneus. Sic enim temporibus Apostolorum accidit, quod & nunc potest contingere, vel in Gentilium prouinciis, qui ad Christi fidem conuertuntur, vel in iis regionibus, in quibus dominantur Hæretici, vbi rari admodum Catholici presbyteri inueniuntur: vel ob communem aliorum salutem, vt vsu venire potest, cum multi episcopi ambiunt, rudes tamen & imperiti; aut corruptis & deprauatis moribus: qui si in episcopos eligantur, magis oberunt, quam proderunt Ecclesiæ Dei. Vnde teste S. Greg. in *Pastorali* p. 1. c. 7. Hætas cupiens proximo prodesse, laudabiliter officium prædicationis appetit.

Animaduertendum est, non esse idem, episcopatum ambire, quod optare aut petere: is enim ambit, qui quibuslibet artibus etiam malis, ad episcopatum aspirat, at potest quis optare & petere his modis & artibus, quas ius naturale diuinum, aut Canonicum non prohibet, nimirum in his duobus casibus, quos S. Thom. superius expressit. Ambitio igitur, quæ est immodica honorum & dignitatum cupiditas, merito damnatur ab omnibus quamuis earum expetitio, aut petitio non semper improbetur. Et profecto tot ac tanta in episcopo requiritur Apostolus; & muneris eius ac officii ratio tam multa postulat, vt quisque sibi merito timere debeat, ne dicam exhorrescere, cum tantum munus assumit. Quæ causa multis sane ac magnis in ecclesia Dei viris fuit id muneris refugiendi. Nazianzenus siquidem è patria discessit, ne ad eum honoris gradum ascendere cogeretur. S. Ephrem eiusdem rei gratia, infaniam simulauit. S. Ambrosius noctu secessit, ac se occultauit. S. Bernardus bis aut ter episcopatum sibi vltro oblatum respuit. Idem B. quoque Thomas fecisse perhibetur, sanctus Cyprianus, & ipse diu recusauit, sanctus Augustinus suscepit inuitus, sanctus Bonauentura semel quantum potuit, reseruit, sed postea tandem, Rom. Pontificis iussu coactus recepit. Porto circa electionem episcopi hæc tractari debent, p. inum, quorum sit episcopum eligere. Deinde quis possit in episcopum eligi: tertio, quando, vbi, & quomodo sit episcopus eligendus: Postremo quid iuris & potestatis habeat episcopus rite & legitime electus.

Tertio queritur, Quomodo olim eligeretur episcopus? Respondeo, Primo Apostolos auctoritate accepta à Christo Domino in sui locum episcopos elegisse, & creasse. Nam singuli eorum idoneos præfecerunt ecclesiarum Pastores, qui in *cap. Quorum vices*, d. 68. dicuntur Apostolorum locum tenere. Deinde vero primis illis episcopis, quos creauerunt, Apostoli vita functis, totum ius eligendi & creandi episcopos, ad Rom. Pontificem pertinuit, tanquam ad successorem Petri, cui data est à Christo Domino summa potestas in totam ecclesiam: & hoc est, quod dicitur in c. omnes d. 22. *Omnes siue Patriarchæ & cuiuslibet apicem siue metropolitani Primatus, aut Episcopatum Cathedralis, vel Ecclesiarum, siue cuiuslibet ordinis dignitatem inquit Romana Ecclesia*. Sic ibi. At vero primis illis ecclesiæ temporibus post Apostolos, expresso, vel tacito Romanorum Pontificum consensu electiones episcoporum fiebant. Nam scientibus, & non repugnantibus, nec aliud statuentibus Romanis Pont. cum iure possent, clerici cuiusque ecclesiæ Cathedralis in vnum simul contententes, vnum quandam in episcopum nominabant, designabant, eligebant. In hac potro nominatione, designatione, & electione non semper idem mos & vsus est retentus. Aliquando enim clerici simul & populus nominabant, designabant, eligebant, & offerebant. *c. solutus est. 7. quest. 1. c. Plebs. c. Noffs. c. Episcopos. c. litteras. d. 61.* Aliquando populus quidem petebat, ac postulabat Episcopum, clerici vero eligebat. *cap. nulla. d. 62.* Aliquando, & ipse populus non so-